

ВЕРБАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ: АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Оксана Петрук, к.пед.н., ст.наук.сп.

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

З -поміж питань, що потребують вирішення за умов реформування початкової освіти, постає проблема оцінювання навчальних досягнень учнів. Відповідно до методичних рекомендацій МОН України щодо оцінювання результатів навчання у 1-4 класах Нової української школи застосовується формувальне оцінювання, яке здійснюється вербально. У зв'язку з зазначеним виникла необхідність вивчення зарубіжного досвіду упровадження вербального оцінювання з перспективою врахування його у вітчизняній освітній практиці.

Вербальне / словесне / описове оцінювання використовується у багатьох системах освіти. Так, польські вчені (Moroz, 2001; Sijko, Walczak & Wiszejko-Wierzbicka, 2011) представляють результати досліджень щодо упровадження безбального оцінювання, а також інших систем контролю та оцінювання в межах авторських програм. Ними було виявлено переваги та недоліки описової оцінки. Найвагоміші переваги вбачаються у тому, що описова оцінка дає можливість: 1) надавати вичерпну інформацію про навчальний прогрес дитини, психофізичний розвиток, особистісне зростання; 2) демонструвати повну картину можливостей учня, зокрема й слабкі сторони, які простіше описати, ніж оцінити; 3) описати ступінь залучення школяра до завдання, докладені зусилля; 4) підкреслити роль зворотного зв'язку: висвітлює конкретні помилки, націлює, над чим конкретно слід працювати, мотивує; 5) уникнути сегрегації, застосовуючи порівняння з іншими учнями. До недоліків віднесено таке: 1) трудомістка підготовка описів; 2) труднощі в індивідуалізації оцінки у великих класах; 3) складність надання негативної інформації в межах описової оцінки (за описом позитивних результатів губляться недоліки, що зрештою приносить більше шкоди, ніж користі); 4) відсутність усталеної мови спілкування в контексті описової оцінки (батьки не завжди можуть правильно інтерпретувати сигнали, що надсилає вчитель, та реагувати на труднощі у навчанні дитини).

Суголосні з польськими вченими й інші європейські дослідники, проте, попри усі мінуси вербального оцінювання, підкреслюють його потен-

ціал у створенні умов гуманного навчання. Так, у Чехії (Skutil, Bachtikova, Shimunkova & Shtetkova, 2020) вербальне оцінювання набуває все більшої значущості, вчителі виявляють зацікавленість у використанні його як можливого способу підтримки розвитку учнів та сприймають словесне оцінювання як спосіб мотивувати дітей до подальшого навчання, надаючи їм конкретну інформацію про те, з чим вони добре справляються, а з чим ні.

У Словаччині експеримент щодо вербального оцінювання (1992-96 рр.) не був успішно завершений, проте став стимулом до внесення Міністерством освіти і науки Словацької Республіки змін до методичних рекомендацій щодо оцінювання поштовхом до проведення нових досліджень, організації постійно діючих конференцій та Асоціації вчителів та шкіл, що працюють із словесною оцінкою. Незважаючи на чимало позитивних сторін вербального оцінювання, у словацьких школах тривалий час спостерігалася тенденція повернення до початкової форми оцінювання (класифікаційної, маркованої, бальної). Нині у країні закріплено законодавством комбіноване оцінювання, що на практиці означає доповнення оцінки (за шкалою від 1 до 5) словесним коментарем.

У документі, що обумовлює методологію критеріального оцінювання у початковій освіті Молдови (Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, 2019) зазначено, що вербальне оцінювання здійснюється вчителем на основі критеріїв із використанням слів заохочення, а також наведено складові такого оцінювання: емоційну (посмішка; жести схвалення; міміка заохочення), змістову (ти написав правильно; ти читав з правильною інтонацією; продовжуй звертати увагу на ...) та оцінку діяльності (ти був активним; ти об'єктивно оцінив свого колегу; ти підтримував робочу атмосферу в групі і под.), що дозволяє вказувати правильність напрямку роботи кожному. Таке оцінювання сприяє розумінню дітьми своїх досягнень і труднощів у навчальній діяльності, наштовхує на пошук способів їх подолання, є передумовою вироблення в учнів самостійності, формування навичок самоконтролю і самооцінки, розвитку критичного мислення.

На сьогодні не створено системи оцінювання, яка б мала лише переваги. Однак у 1-4 класах привілейоване становище займає вербальне оцінювання. Воно відповідає сутності сучасної початкової освіти, що вбачає найвищу цінність у розвитку дитини, потреби і прагнення якої визначають зміст і характер навчання. Тому вербальне оцінювання слід розглядати як один із векторів модернізації початкової школи.

Ключові слова: оцінювання вербальне / словесне / описове; оцінка; словесний коментар.

Література

1. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (2019). Metodologia privind evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar clasele I-IV. Chișinău. (in Romanian). Available from: https://mecc.gov.md/sites/default/files/meccd_1-4_15.11.2019_site.pdf
2. Moroz, D. Ocenianie opisowe – dobre czy zle? A List Apart: Edukacja Internet Dialog (in Polish). Retrieved from: http://edukacjaidialog.pl/archiwum/2001,99/maj,169/ocnianie_opisowe_-_dobre_czy_zle,1138.html
3. Sijko, K., Walczak, A. & Wiszejko-Wierzbicka, D. (2011). Systemy oceniania w szkole – prawo i praktyka. Warszawa (in Polish). Available from: <http://produkty.ibe.edu.pl/docs/raporty/ibe-ee-raport-systemy-ocniania-w-szkole-prawo-i-praktyka.pdf>
4. Skutil, M., Bachtikova, K., Shimunkova, B. & Shtetkova, H. Verbal assessment in primary education. Retrieved from: <https://library.iated.org/view/SKUTIL2020VER>

DOI <https://doi.org/10.32405/978-966-97763-9-6-2021-292-293>

ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТАХ АВСТРАЛІЇ

Наталія Семініхіна

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна

Упродовж останніх чотирьох десятиліть система вищої освіти Австралії зазнала значних змін. Цьому сприяли соціальні, економічні та демографічні виклики. Саме вони призвели до започаткування системних державних реформ в освітній політиці Австралії, які